Böckerna: Bas, om nivån

Chambers boksamtal i grupp · åk 4–9

Bas passar oftast en grupp nära åk 4–5. Du känner din grupp bäst. En bok på Bas kan också passa en äldre grupp som behöver en tydlig handling och personer som är lätta att följa.

Välj böcker som knyter an till elevernas liv. Kring åk 4–5 är kompisarna viktiga, och eleverna funderar mycket över vad som är rättvist, hur det är att våga och hur det är att förlora någon. Böckerna på Bas handlar om just det. När gruppen samtalar om en person i boken, kan eleverna se sitt eget liv på tryggt avstånd och förstå sig själva och världen lite bättre.

Ett tema i boken kan hänga ihop med det klassen arbetar med i andra ämnen, och då har eleverna mer att knyta samtalet till. Med grundfrågan om mönster och kopplingar hittar eleverna sambanden själva.

Kring åk 4–5 utgår eleverna mest från det som händer och från sig själva. Frågorna för åldern kan då handla om platsen, personerna, ordningen och elevens egna minnen (Chambers, 1993). De passar böckerna på Bas. Där finns tydliga platser, som Stockholm 1880, Ishavet och Mattisskogen, personer som är lätta att känna igen sig i och flera tidshopp. Tillbakablickar och beskrivningar av miljöer och personer står också i kursplanen i svenska för mellanstadiet.

Att välja bok	
Två böcker till bokvalet	Nattkorpen och Glasbarnen: en deckare som utspelar sig 1880 och en spökhistoria i nutid Ronja rövardotter och Bröderna Lejonhjärta: två av Astrid Lindgren, en ljusare och en mörkare Ishavspirater och Momo eller kampen om tiden: två långa, ett äventyr över havet och en saga om tiden
I andra ämnen	Momo i matematik: räkna om frisören Fusis liv till sekunder, som den grå herren gör Momo i historia: synen på tid, från bondesamhällets årstider till fabrikens klocka Nattkorpen i historia: Stockholm och barnens villkor på 1800-talet
Svårt innehåll	Död i familjen: Glasbarnen och Bröderna Lejonhjärta, där båda bröderna dör och slutet har lästs som ett självmord Barn som far illa: Nattkorpen, Matilda och Ishavspirater, där barn rövas bort och blir slavar Mord: Jefferson och Nattkorpen, som också skildrar en avrättning Vet du att en elev har varit med om något liknande, tala med eleven och vårdnadshavaren innan du föreslår boken.

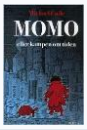
Frågor för åldern	
Exempel	*”Var utspelar sig berättelsen? Hade det kunnat hända någon annanstans?”* *”Påminner någon i boken dig om någon du känner?”* *”Har du själv varit med om något som händer i boken?”* *”Berättar du alltid det som hände i ordning? Gör boken det?”*

© Niclas Fohlin. Ur Chambers boksamtal i grupp, https://niclasfohlin.se/stodundervisning/boksamtal-i-grupp.

Böckerna: Bas

Chambers boksamtal i grupp · åk 4–9

Här är tio böcker för en grupp nära åk 4–5, fem från 2012 eller senare och fem klassiker.

	Boken	Läspass	Var boken finns
	Nattkorpen (2021) Johan Rundberg *utsatta barn, vem man är, rättvisa*	**12** 183 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Natur & Kultur · Stockholmskällan
	Jefferson (2018) Jean-Claude Mourlevat *rättvisa, vänskap, människor och djur*	**20** 260 sidor	**Lyssna** ingen ljudbok hittad · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** ALMA
	Glasbarnen (2013) Kristina Ohlsson *sorg, rädsla, ett hus med historia*	**10** 239 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia
	Brorsan är kung! (2016) Jenny Jägerfeld *vänskap, ärlighet, att vara sig själv*	**9** 141 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Rabén & Sjögren
	Ishavspirater (2015) Frida Nilsson *syskonkärlek, mod, vuxna som utnyttjar barn*	**23** 393 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Natur & Kultur
	Momo eller kampen om tiden (1973) Michael Ende *tid, att lyssna, vänskap*	**27** 310 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia
	Matilda (1988) Roald Dahl *makt, orättvisa, barns rätt, läsning*	**11** 261 sidor	**Lyssna** ljudbok finns, se Libris · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Bookmark
	Ronja rövardotter (1981) Astrid Lindgren *frihet, lojalitet, vänskap över gränser, naturen*	**12** 204 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Rabén & Sjögren
	Bröderna Lejonhjärta (1973) Astrid Lindgren *liv och död, mod, syskonkärlek*	**14** 214 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Rabén & Sjögren
	Kensukes rike (1999) Michael Morpurgo *överlevnad, vänskap mellan generationer, saknad*	**10** 149 sidor	**Lyssna** ingen ljudbok hittad · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · En bok för alla

Till läraren

Listan	Läspassen är räknade på ljudbokens eller talbokens speltid, med 22 minuters läsning per läspass. Jefferson är räknad på sidorna.

© Niclas Fohlin. Ur Chambers boksamtal i grupp, https://niclasfohlin.se/stodundervisning/boksamtal-i-grupp. Bokomslagen är förlagens.

Böckerna: Medel, om nivån

Chambers boksamtal i grupp · åk 4–9

Medel passar oftast en grupp nära åk 6–7, men du känner din grupp bäst. En bok på Medel kan också passa en yngre grupp som är redo för temat, och en äldre grupp som behöver vänta med böckerna på Avancerat.

Välj böcker som knyter an till elevernas liv. I den åldern lämnar många barndomen bakom sig. Kroppen, kompisarna och familjen förändras, och många byter skola. Böckerna på Medel handlar om sorg, flykt, att höra till och att bli äldre, och huvudpersonerna är ofta lika gamla som eleverna. I samtalet om boken får eleverna ord för det de själva är mitt i, och de ser hur andra har det i en annan tid och på en annan plats.

Flera böcker på Medel tar upp sådant som klassen arbetar med i historia, geografi och samhällskunskap, och då kan läsningen gå i takt med det arbetet. Det eleverna vet från lektionerna hjälper dem att förstå boken, och i boken möter de en människa som är med om just det.

Kring åk 6–7 vet eleverna mer om världen och kan se en händelse från flera håll. Frågorna för åldern kan då handla om vems berättelse det är, om någon som inte är med i boken och om det som känns sant (Chambers, 1993). De passar böckerna på Medel, där flera bygger på verkliga människors liv.

Att välja bok	
Två böcker till bokvalet	Tio över ett och En ö i havet: att förlora sitt hem, i dagens Kiruna och i Wien i slutet av 1930-talet Brun flicka drömmer och Eldens hemlighet: verkliga människors liv, den ena på vers och den andra på prosa Comedy Queen och Ett hål om dagen: humor och allvar, svensk realism och ett amerikanskt äventyr
I andra ämnen	Tio över ett i geografi: gruvan i Kiruna och staden som flyttar En ö i havet i historia: andra världskriget och barn på flykt
Svårt innehåll	Självmord: Comedy Queen och Den utvalde, där samhället också dödar spädbarn och gamla Missbruk hemma: Balladen om en bruten näsa Krig och flykt: En ö i havet, där judiska föräldrar skickar bort sina barn, och Eldens hemlighet Mord och våld: Ett hål om dagen Vet du att en elev har varit med om något liknande, tala med eleven och elevhälsan innan du föreslår boken. Ha skolans rutin vid oro för en elev till hands.

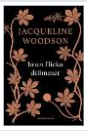
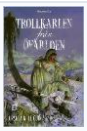
Frågor för åldern	
Exempel	*”Vilken person blev du mest nyfiken på? Är det den viktigaste personen i berättelsen?”* *”Finns det någon som inte är med i boken, men som behövs för att berättelsen ska kunna hända?”* *”Vilka delar av boken känns mest som på riktigt?”* *”Fick boken dig att tänka annorlunda om något du själv har varit med om?”*

© Niclas Fohlin. Ur Chambers boksamtal i grupp, https://niclasfohlin.se/stodundervisning/boksamtal-i-grupp.

Böckerna: Medel

Chambers boksamtal i grupp · åk 4–9

Här är tio böcker för en grupp nära åk 6–7, fem från 2012 eller senare och fem klassiker.

	Boken	Läspass	Var boken finns
	Comedy Queen (2018) Jenny Jägerfeld *sorg, självmord, humor som skydd*	**14** 221 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Rabén & Sjögren
	Tio över ett (2016) Ann-Helén Laestadius *oro, en stad som flyttar, förälskelse*	**20** 261 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Ninas språkrum
	Balladen om en bruten näsa (2012) Arne Svingen *fattigdom, missbruk hemma, att våga sjunga*	**12** 252 sidor	**Lyssna** ingen ljudbok hittad · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** En bok för alla
	Vänta på vind (2019) Oskar Kroon *att lämna barndomen, kärlek, skilda föräldrar*	**12** 204 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia
	Brun flicka drömmer (2014) Jacqueline Woodson *att hitta sin röst, rasism, familj*	**11** 333 sidor	**Lyssna** Cd-bok · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** ALMA
	En ö i havet (1996) Annika Thor *flykt, att vara ny, syskon*	**16** 285 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · UR · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Sveriges Radio
	Ett hål om dagen (1998) Louis Sachar *orättvisa, släktens förbannelse, vänskap, skuld*	**16** 254 sidor	**Lyssna** Storytel · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** UR, avsnitt 10
	Den utvalde (1993) Lois Lowry *frihet och kontroll, minnen, att välja*	**14** 214 sidor	**Lyssna** ingen ljudbok hittad · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** UR, avsnitt 9
	Eldens hemlighet (1995) Henning Mankell *krig, landminor, att leva vidare*	**14** 165 sidor	**Lyssna** ingen ljudbok hittad · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia
	Trollkarlen från Övärlden (1968) Ursula K. Le Guin *makt, ansvar, stolthet, mörkret inom en*	**21** 190 sidor	**Lyssna** ingen ljudbok hittad · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia

Till läraren

Listan	Läspassen är räknade på ljudbokens eller talbokens speltid, med 22 minuters läsning per läspass.

© Niclas Fohlin. Ur Chambers boksamtal i grupp, https://niclasfohlin.se/stodundervisning/boksamtal-i-grupp. Bokomslagen är förlagens.

Böckerna: Avancerat, om nivån

Chambers boksamtal i grupp · åk 4–9

Avancerat passar oftast en grupp nära åk 8–9. Du känner din grupp bäst. En bok på Avancerat kan passa en grupp i åk 7 som är redo för temat, och en bok på Medel kan vara rätt också för en grupp i åk 9.

Välj böcker som knyter an till elevernas liv. I åttan och nian frågar sig många vem de är, vad kamratgruppen gör med dem och vad som är värt något. Böckerna på Avancerat handlar om våld, makt, kärlek och meningen med livet, och flera tar upp verkliga händelser i Sverige och i världen. I samtalet om boken prövar eleverna tillsammans sina tankar om sig själva och om världen.

På Avancerat kan läsningen gå i takt med det eleverna arbetar med i historia och samhällskunskap. Boken ger ämnet ett ansikte, och det eleverna kan från lektionerna hjälper dem att se vad boken säger om sin tid.

Kring åk 8–9 har eleverna läst mer och vet mer om historia och samhälle. Frågorna för åldern kan då handla om hur berättelsen är byggd, alltså vem som berättar och i vilken ordning vi får veta det som händer, och om när och var boken skrevs (Chambers, 1993). De passar böckerna på Avancerat. Där berättar Agnes i Intet och Rayan i Yani själva, När hundarna kommer följer flera familjer, och Hjärtans fröjd växlar mellan nu och återblickar. Berättarperspektiv står också i kursplanen i svenska för högstadiet.

Att välja bok	
Två böcker till bokvalet	När hundarna kommer och Flugornas herre: vad en grupp får unga att göra, i en svensk roman och i en klassiker om pojkar på en öde ö Intet och Möss och människor: två korta böcker om vad som gör livet värt något, i en dansk skolklass och bland lantarbetare i Kalifornien på 1930-talet Himlabrand och I taket lyser stjärnorna: en första kärlek, bland renskötare i Jokkmokk och i en vardag med en sjuk mamma
I andra ämnen	Flugornas herre och När hundarna kommer i historia: hur våld och hat växer i en grupp. Den ena skrevs efter andra världskriget, och den andra handlar om nynazism i Sverige på 1990-talet. Himlabrand i historia: samerna och rasbiologin
Svårt innehåll	Självmord: Hjärtans fröjd Mord och våld: När hundarna kommer, Möss och människor, Yani och Flugornas herre. I Intet offrar barnen en flickas oskuld och ett finger, och till sist dödar de en pojke. Våld i familjen: Maresi En förälder som dör: I taket lyser stjärnorna Vet du att en elev har varit med om något liknande, tala med eleven och elevhälsan innan du föreslår boken. Ha skolans rutin vid oro för en elev till hands.

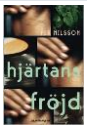
Frågor för åldern	
Exempel	*”Vem berättar, och hur vet vi det?”* *”Fick vi veta det som hände i den ordning det hände?”* *”Vad tycker berättaren om det personerna gör? Och vad tycker du?”* *”Vet någon något om när och var boken skrevs? Ska vi ta reda på det?”*

© Niclas Fohlin. Ur Chambers boksamtal i grupp, https://niclasfohlin.se/stodundervisning/boksamtal-i-grupp.

Böckerna: Avancerat

Chambers boksamtal i grupp · åk 4–9

Här är tio böcker för en grupp nära åk 8–9, fem från 2012 eller senare och fem klassiker.

	Boken	Läspass	Var boken finns
	Vi ska ju bara cykla förbi (2022) Ellen Strömberg *vänskap, längtan bort, första kärleken, småstaden*	**20** 247 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia
	När hundarna kommer (2015) Jessica Schiefauer *våld, hat, gruppen, skuld, kärlek*	**17** 301 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** UR, avsnitt 8
	Himlabrand (2021) Moa Backe Åstot *kärlek, identitet, samiskt liv, kolonial historia*	**15** 205 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Rabén & Sjögren
	Yani (2022) Nora Khalil *vänskap, utvisning, sorg, förorten*	**10** 197 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Natur & Kultur
	Maresi (2014) Maria Turtschaninoff *frihet, makt och kön, kunskap, mod*	**13** 205 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris
	Möss och människor (1937) John Steinbeck *vänskap, drömmar, ensamhet, utsatthet*	**10** 137 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia
	Flugornas herre (1954) William Golding *makt, gruppen, rädsla, civilisation och ondska*	**21** 196 sidor	**Lyssna** BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Bonnierförlagen
	Intet (2000) Janne Teller *meningen med livet, grupptryck, värde*	**8** 142 sidor	**Lyssna** ingen ljudbok hittad · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia
	Hjärtans fröjd (1992) Per Nilsson *första kärleken, svek, förtvivlan*	**9** 148 sidor	**Lyssna** ingen ljudbok hittad · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia
	I taket lyser stjärnorna (2003) Johanna Thydell *sorg, sjukdom, vänskap, kärlek*	**17** 222 sidor	**Lyssna** Storytel · BookBeat · Legimus **Låna** Libris **Köpa** Bokus · Adlibris · Läromedia **Handledning** Filminstitutet, filmen

Till läraren

Listan	Läspassen är räknade på ljudbokens eller talbokens speltid, med 22 minuters läsning per läspass.

© Niclas Fohlin. Ur Chambers boksamtal i grupp, https://niclasfohlin.se/stodundervisning/boksamtal-i-grupp. Bokomslagen är förlagens.